

ЖУРНАЛЬНИЙ ФОНД БІБЛІОТЕКИ ЯК ВАЖЛИВА РЕСУРСНА БАЗА ДЛЯ РОЗВИТКУ НАУКИ І ОСВІТИ В УНІВЕРСИТЕТІ

Журба І. В.

(Донецький національний університет економіки і торгівлі
ім. Михайла Туган-Барановського, м Донецьк)

Діяльність наукової бібліотеки ВНЗ спрямована на забезпечення навчального та наукового процесів шляхом організації доступу до наукових а освітніх інформаційних ресурсів, до світових знань. І саме журнальний фонд бібліотеки є важливою ресурсною базою для розвитку науки та освіти в університеті, бо загальновідомо, що серед всіх скарбниць бібліотечного фонду, найбільшу цінність з точки зору актуальності та оперативності отримання інформації для користувачів представляють наукові журнали. Згідно з дослідженнями, вони займають пріоритетне місце в інформаційному забезпеченні наукової діяльності.

Бібліотека Донецького національного університету економіки і торгівлі має у своєму розпорядженні унікальне зібрання періодики, що відображає історичний аспект та сучасний стан різноманітних галузей науки, техніки, суспільного життя регіону, країни, світу.

Фонд періодичних видань бібліотеки становить 73,3 тис примірників, 800 назв. Спробуємо зробити класифікацію журнальної продукції. Існують різні класифікації журналів за такими ознаками: читацькою аудиторією, місцем видання, характером інформації, видавничим органом, мовою, тематичною спрямованістю, цільовим призначенням. Але найважливішими визначальними ознаками виступають тематична спрямованість та цільове призначення.

По рівню сприйняття журнали умовно можна поділити на три рівня: інформація для всіх; для працівників галузі й тих, хто цікавиться певними сферами науки, техніки, культури; наукова і спеціальна інформація.

За основними тематичними класами журнали поділяються на загально-політичні та соціально-економічні, виробничо-технічні, природничо-наукові, сільськогосподарські, медичні, культурно-просвітницькі, літературно-художні, військові, спортивні, екологічні. Кожен з цих класів у свою чергу поділяється на тематичні групи.

Найчастіше при класифікації журнальної продукції застосовується принцип цільового призначення, який характеризує суть видання, визначає його читацьку аудиторію, завдання та програму, конкретизує характер і тип видання.

Розглянемо поділ журналів за цільовим призначенням на прикладі спеціальної журнальної періодики. Спеціальні журнали, незалежно від їх

галузевої належності, розраховані переважно на наукових працівників та широке коло спеціалістів, які працюють у даній галузі. Відповідно до цього спеціальні журнали поділяються на наукові, фахові та інформаційні, які у свою чергу поділяються: наукові – на академічні, вузівські, галузеві; фахові – на теоретичні, практичні та масові; інформаційні – на реферативні та фахово – інформаційні. Саме наукові, фахові та інформаційні журнали складають основу фонду бібліотеки ДонНУЕТ.

Розглянемо для прикладу наукові журнали, що мають найбільше значення для перспектив розвитку галузі: академічні, вузівські, галузеві.

Перший тип наукових журналів, академічні журнали, відображають досягнення фундаментальних наук. Їх видають Національна академія наук України, наукові товариства, науково – дослідні інститути. До другого типу наукових журналів належать численні серії вісників вищих навчальних закладів Міністерства освіти України. Так, «Вісник Київського національного університету» має стільки ж серій, скільки факультетів є в університеті. Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі імені М. Туган-Барановського має три серії: економічну, технічну і гуманітарну.

До третього типу належать наукові журнали, які видають галузеві міністерства на базі наукових установ.

З метою підвищення якості спеціалізованих наукових видань України вироблено критерії добору цих видань до Переліку ВАК України.

Перший Перелік спеціалізованих наукових видань ВАК України було створено впродовж 1997-1998 років. Станом на перше вересня 2008 року до Переліку було внесено близько трьох тисяч наукових видань. З метою підвищення вимог до спеціалізованих наукових видань з 15.01.2009 року розпочато перереєстрацію цих видань ВАК України. Президія ВАК України затвердила першу сотню видань, які увійшли до нового Переліку. Передбачається впродовж півтора років цей процес завершити.

Перереєстрація всіх фахових видань ВАК України здійснюється 43-ма експертними радами ВАК України з метою підвищення якості спеціалізованих наукових видань та їх розповсюдження. При розгляді заяв про внесення видань до Переліку фахових наукових видань, експерти ради ВАК України дуже ретельно вивчали наукову цінність запропонованих журналів. Так, упродовж 1999 – 2008 років експертні ради відхилили 257 журналів і збірників наукових праць, які не відповідають вимогам ВАК України. Науковий журнал «Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського» вже внесено до оновленого Переліку наукових фахових видань. Впродовж найближчого року ми зможемо сформулювати новий список спеціалізованих фахових видань, керуючись єдиним Переліком ВАК України.

Підсумовуючи вищесказане, можна зазначити, що журнальний фонд бібліотеки відіграє найважливішу роль у задоволенні інформаційних потреб користувачів. Журнальній періодиці властиві організаторська, виховна, пропагандистська та соціологічна функції, а оперативність отримання інформації виводить журнальну періодику на перше місце щодо якості обслуговування читачів. Тому подальше детальне вивчення складу періодичних видань набуває актуальності.